

Voor u ligt het pedagogisch werkplan van het kinderdagverblijf van KDV De Rode Bank. Dit werkplan geeft (samen met het pedagogisch beleidsplan) ouders, pedagogisch medewerkers en andere belangstellenden inzicht in onze manier van werken en omgaan met de kinderen op onze locatie.

Het pedagogisch werkplan is de praktische uitwerking van ons pedagogisch beleidsplan. Samen vormen zij ons pedagogisch beleid.

Het is geschreven voor en door onze (pedagogisch) medewerkers. Tevens is het een informatiebron voor (toekomstige) ouders en andere belangstellenden.

Het pedagogisch werkplan beschrijft uitgebreid onze visie, de ontwikkeling van kinderen, het belang van spelen en hoe wij hier op onze locatie mee omgaan.

Soms wordt verwezen naar bijbehorende formulieren of protocollen. Dit zijn werkdocumenten voor ons als pedagogisch medewerkers en terug te vinden in ons (digitale) archief waartoe alle medewerkers toegang tot hebben.

Indien in dit document wordt gesproken over 'ouders', bedoelen wij eveneens de verzorger(s).

Met 'het pedagogisch team' wordt bedoeld diegene die zorg dragen voor de pedagogische kwaliteit op de werkvloer. In ons geval bestaat het pedagogisch team uit de directie ondersteuner, pedagogisch beleidsmedewerker, VVE coach en de pedagogisch coach.

Het pedagogisch beleids- en werkplan zijn te vinden op onze website www.kcdebolster.nl.

U kunt deze en/of de overige formulieren en/of protocollen ook te allen tijde inzien op de locatie.

In dit pedagogisch werkplan kunt u de informatie lezen over de 3 verticale kinderdagverblijf groepen van KDV De Rode Bank. KDV De Rode Bank heeft 3 verticale kinderdagverblijfgroepen en 2 horizontale kinderdagverblijfgroepen (peutergroepen). De peutergroepen verblijven op een andere locatie (kastanjelaan 2) en hebben een eigen pedagogisch werkplan.

Wij wensen u veel leesplezier toe. En heeft u vragen, dan staan wij u graag te woord!

Team KDV De Rode Bank

Inhoudsopgave	2
Inhoudsopgave	2
Inleiding:	3
<i>Doelstelling:</i>	3
1. Pedagogische aanpak	4
<i>Uitgangspunt:</i>	4
<i>Onze rol als pedagogisch medewerkers</i>	4
<i>Opvang van 0 tot 4 jaar: Voor elk wat wils!</i>	5
<i>Methodisch werken met peuters</i>	5
2. De ontwikkeling van een kind	6
Baby-ontwikkeling (0-4 jaar)	6
<i>Slapen</i>	6
<i>Ontwikkeling eerste jaar</i>	6
<i>Zintuigen</i>	7
<i>Motorische ontwikkeling</i>	7
<i>Verstandelijke ontwikkeling</i>	8
<i>Sociaal emotionele ontwikkeling</i>	8
<i>Eenkennigheid</i>	8
<i>Tot slot...</i>	8
Peuter-ontwikkeling (1,5 - 4 jaar)	9
<i>Om te beginnen...</i>	9
<i>Middelpunt van de wereld</i>	9
<i>Verstandelijke ontwikkeling</i>	9
<i>Motorische ontwikkeling</i>	9
<i>Zintuigen</i>	9
<i>Taalontwikkeling</i>	10
<i>Hechtingsproces</i>	10
<i>Koppig</i>	11
<i>Driftig</i>	11
<i>Zindelijk worden</i>	11
<i>Slapen</i>	11
<i>Spelen</i>	12
3. Werkplan verticale groep:	13
Aanpak	13
<i>Eten en drinken</i>	13
<i>Leeftijdgenootjes</i>	13
<i>Thema's</i>	13
<i>Doelgericht werken</i>	14
Activiteiten	14
Dagprogramma verticale groep:	15
<i>Beroepskracht-kindratio (BKR)</i>	15
<i>Achterwacht</i>	15
<i>Het vierogenprincipe</i>	16
<i>Vakantieopvang:</i>	16
5. Extra's van KDV de Rode Bank	17
<i>Warme-maaltijd-service</i>	17
<i>Ontbijtservice</i>	17

Inleiding:

KDV De Rode Bank biedt kwalitatief hoogstaande kinderopvang in de breedste zin van het woord. Naast de 3 verticale groepen en de 2 horizontale groepen hebben we nog één BSO allen gevestigd aan de Kastanjelaan 1 & 2 in Raalte en twee SportBSO locaties (locatie Jan van Arkelstraat en InOranje Raalte Noord)

In dit pedagogische werkplan zijn pedagogische doelen van de KDV De Rode Bank vertaald naar de aanpak, dagprogramma en activiteitenaanbod van de kinderopvang. Het pedagogische werkplan wordt jaarlijks door de directie met de betrokken medewerkers geëvalueerd en waar nodig aangepast.

Het KDV staat volledig in het teken van veiligheid ontdekken en ontwikkelen. Door een complete kinderopvang organisatie en een lopende structuur kunnen we met gediplomeerde mensen buitenschoolse opvang op niveau aanbieden. Kinderen op een goede pedagogische manier begeleiden en verzorgen geeft ons voldoening en zorgt voor een optimale ontwikkeling van het kind.

Doelstelling:

Kinderopvang betekent meer dan het verzorgen van de kinderen. Wij creëren een emotioneel veilige omgeving, die kinderen nodig hebben om hun persoonlijke en sociale competenties te ontwikkelen. Wij stimuleren de kinderen om zich vrij te ontwikkelen door passende spel- en leermaterialen aan te bieden en de mogelijkheid te bieden tot vrij spelen – alleen of met andere kinderen. De behoeften van het individuele kind staan hierbij altijd centraal. Daarnaast besteden we aandacht aan normen en waarden door consequente regels toe te passen, zelf het goede voorbeeld te geven en kinderen op een positieve manier te begeleiden als zij zich niet aan de regels houden. Wij beschouwen kinderopvang als een aanvulling op de opvoeding thuis. Ouders mogen een zekere ondersteuning in de opvoeding verwachten als daar behoefte aan is. Omdat wij de kinderen de hele dag observeren, kunnen wij hun ontwikkeling goed volgen. Als wij zorgen hebben over een kind, zullen wij dit vroegtijdig met de ouders bespreken. Uiteraard kunnen de ouders ook zelf het initiatief hiertoe nemen.

1. Pedagogische aanpak

Uitgangspunt:

Kinderen komen met veel plezier naar het kinderdagverblijf van KDV De Rode Bank. Maar wij willen méér voor u betekenen. Daarom werken we met een doordachte pedagogische aanpak. Doelen van onze pedagogische aanpak:

- Het bieden van emotionele en fysieke veiligheid;
- Het ontwikkelen van persoonlijke competenties bij kinderen;
- Het ontwikkelen van sociale competenties bij kinderen;
- Het overbrengen van waarden en normen.

Voor het realiseren van deze doelen gebruiken wij:

- De interactie tussen pedagogisch medewerker en kind;
- De omgeving van het KDV;
- De dynamische processen in een groep;
- Het activiteitsaanbod;
- Het spelmateriaal.

Onze rol als pedagogisch medewerkers

Onze pedagogisch medewerkers bepalen in overleg met het pedagogisch team de pedagogische kwaliteit. Daarom kunnen ouders en collega's het volgende van ons verwachten. Wij handelen volgens het pedagogisch beleid van KDV De Rode Bank. Wij zijn ons bewust van onze houding en werkwijze en de invloed hiervan op het pedagogisch klimaat. Door een ontspannen en open houding naar de kinderen, de ouders en naar elkaar, creëren wij een positieve sfeer in de samenwerking. Zo ook door verbaal en non-verbaal duidelijk te zijn. Wij zorgen er voor dat de locaties veilig en kindgericht zijn en houden hierbij rekening met de leeftijd en de ontwikkeling van de kinderen.

De vier pedagogische basisdoelen

In ons pedagogisch beleidsplan hebben wij de vier pedagogische basisdoelen beschreven.

Hoe geven wij verantwoord vorm aan de uitvoering van deze vier basisdoelen. Dat doen wij op onderstaande wijze, waarbij wij te allen tijde, bij ieder individueel kind, rekening houden met de ontwikkelingsfase waarin hij/zij zich bevindt.

1. Wij gaan op een sensitieve en responsieve manier met kinderen om, tonen respect voor hun autonomie en zelfstandigheid. Hierbij stellen wij grenzen en bieden wij structuur, zodat de kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen;
2. Wij dagen de kinderen spelenderwijs uit in de ontwikkeling van hun motorische, cognitieve, creatieve en taalvaardigheden. Hierdoor kunnen en mogen zij steeds zelfstandiger functioneren in een veranderende omgeving;
3. Wij begeleiden kinderen in hun interacties, waarbij wij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden bijbrengen. Zo leren zij steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden;

4. Wij stimuleren de kinderen om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij

Opvang van 0 tot 4 jaar: Voor elk wat wils!

Wij sluiten aan op de verschillende ontwikkelingsfasen van uw kind. Bij het kinderdagverblijf van KDV De Rode Bank krijgt uw kind precies wat het nodig heeft. Op iedere leeftijd. Ook in de dagindeling sluiten wij aan op uw kind. Activiteiten, evenementen, spelmateriaal, pedagogische benadering; het is allemaal afgestemd op de leeftijd van uw zoon of dochter. Dit is een unieke aanpak, waarmee u écht werk maakt van een evenwichtige ontwikkeling van uw kind!

Pedagogen bij de hand

Op KDV de Rode Bank zijn meerdere collega's werkzaam met een afgeronde pedagogische HBO opleiding als zijnde PPKE, SPH en PMKE. De pedagogisch coach, coacht de collega's bij pedagogische vraagstukken op de groep. De pedagogisch beleidsmedewerker vertaalt de pedagogische vraagstukken in het pedagogisch beleids en werkplan.

Achter KDV de Rode Bank staat Mijnplein, de stichting voor bijzonder primair onderwijs in Salland. KDV De Rode Bank is onderdeel van KindCentrum de Bolster. Via KBS de Bolster (onderdeel van KindCentrum De Bolster) heeft KDV De Rode Bank contact met een orthopedagoog van het samenwerkingsverband Epos die de pedagogisch medewerkers van KDV De Rode Bank ondersteunt. Zo zorgen wij, dat we voor u een goede partner in opvoeding zijn.

Methodisch werken met peuters

KDV De Rode Bank werkt in de peutergroep met het volgsysteem Pravoo en Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Het aanbod sluit aan op de leerlijnen die gevolgd worden in het basisonderwijs, opgesteld door SLO. Daarnaast wordt het aanbod thematisch geboden. De thema's worden binnen het hele KindCentrum ingezet. Doel is nog meer plezier en verbetering van de kwaliteit voor de kinderen én medewerkers.

2. De ontwikkeling van een kind

Elk kind ontwikkelt zich op zijn eigen tempo en zijn eigen niveau. Door rekening te houden met de onderstaande ontwikkelingsfase proberen we ons aanbod en aanpak zo goed mogelijk op de ontwikkeling van een kind af te stemmen. We hebben de ontwikkeling van deze leeftijd onderverdeeld in 2 verschillende ontwikkelingsfasen: babyontwikkeling 0-1,5 jaar en peuterontwikkeling (1,5-4 jaar)

Baby-ontwikkeling (0-4 jaar)

In mama's veilige, warme buik voelde de baby zich goed. Hij kreeg er automatisch warmte en voeding via zijn moeder. De geboorte is dan ook een enorme schok voor een baby: opeens fel licht, harde geluiden, plotselinge kou... In mama's buik wist de baby zelfs niet wat honger of dorst was. De eerste dagen en weken moet een baby dan ook leren dat hij zich soms niet goed voelt omdat hij bijvoorbeeld honger heeft. Een baby maakt onlust kenbaar aan zijn omgeving door te gaan huilen. Als je zijn onlust wegneemt, bijvoorbeeld door een verschooning of geven van voeding, voelt een baby zich weer beter.

Hoewel een baby niet kan praten, begrijp je als na een tijdje wat een kind nodig heeft. Er ontstaat een band. Dit heet 'hechting' en is van groot belang voor de ontwikkeling van een kind: een kind krijgt de eerste stevige bouwstenen om het leven en de wereld aan te kunnen. Een baby leert er op vertrouwen dat er voor hem gezorgd wordt. Dit maakt dat hij zich in deze nieuwe wereld goed kan voelen. Als een baby krijgt wat hij nodig heeft, leert een baby dat zijn omgeving veilig is. Deze basisveiligheid heeft een kind nodig om verder te verkennen en op ontdekking te gaan.

Na ongeveer 3 maanden lekker samen te zijn opgetrokken, is het soms tijd om het kind iets meer los te laten en weer te gaan werken. Wij zijn er dan om de veiligheid die in deze 3 maanden thuis is opgebouwd verder uit te breiden.

Slapen

Als baby's geboren worden, werkt zijn biologische slaapklok nog niet optimaal. Het deel van de hersenen waar deze klok zich bevindt, is namelijk nog niet helemaal volgroeid. Het duurt meestal drie tot zes maanden voordat de gemiddelde baby een regelmatig slaap-waakritme heeft ontwikkeld.

Een baby wordt ook nog vaak wakker omdat hij honger heeft. De slaapbehoefte hangt af van het kind. Elk kind is anders. Gemiddeld slapen baby's 16,5 uur per dag, meestal in periodes van anderhalf tot drie uur. Baby's nemen de slaap die ze nodig hebben. Je merkt meestal vanzelf aan een baby of hij moe is; ogen draaien weg, onrust neemt toe of hij wordt hongerig of huilerig. Veel baby's verzetten zich tegen de slaap. De meeste baby's vallen na even mopperen/ huilen in slaap. Als een baby bij het eerste huiltje uit bed gehaald wordt, ontnemen we hem de kans om in slaap te vallen. Baby's slapen anders dan volwassenen. Ze slapen namelijk niet zo diep waardoor ze makkelijk wakker worden. In overleg met ouders zullen we tijdens de intake bespreken wat ouders wenselijk vinden hoe om te gaan met het slapen van een baby. Voor ouders is het altijd inzichtelijk hoeveel een baby geslapen heeft.

Ontwikkeling eerste jaar

Een baby zal in het eerste jaar enorm groeien. Het gewicht kan zich verdrievoudigen.

Ook de ontwikkeling van de mogelijkheden van een baby om zijn omgeving te ontdekken, de zintuiglijke ontwikkeling, motorische ontwikkeling, verstandelijke ontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling gaan in razend tempo. We proberen bij elk kind op zijn eigen ontwikkelingsniveau aan te sluiten en het kind hierbij uit te dagen. Uiteraard alles in afstemming met de ouders.

Zintuigen

Vanaf de geboorte kan een gezonde baby alle vijf de zintuigen gebruiken: ogen (zien), oren (gehoor), neus (reuk), mond (smaak) en tastzin. Deze zintuigen geven hem informatie over de omgeving. Vanaf de geboorte gaat een kind zijn omgeving ontdekken en leert hij zijn zintuigen steeds beter te gebruiken.

1. Horen: een baby kan al tijdens de zwangerschap horen. Een baby reageert op harde geluiden, vindt dit vaak niet prettig. De meeste baby's vinden zachte muziek en menselijke stemmen wel aantrekkelijk. Een baby kan stemmen onderscheiden. Ze worden onrustig van het horen van meerdere stemmen door elkaar. Door het geluidsniveau laag te houden proberen wij hier op de groepen zoveel mogelijk rekening te houden.
2. Zien: bijna alle baby's hebben bij de geboorte blauwgrijze ogen. De blijvende oogkleur van een kind is definitief als het minstens een half jaar oud is. In het begin ziet een baby alleen licht en donker. Ze richten zich op het licht. Een baby ziet contrast: haren (donker) – gezicht (licht). Vanaf 6-8 weken kunnen ze vrij scherp zien op een afstand van 20 cm. Daarbuiten is alles wazig. Het is dus mogelijk oogcontact te maken, wat belangrijk is voor de hechting. Vanaf 7/8 maanden kan een baby pas net zo goed zien als hun ouders.
3. Proeven en ruiken: baby's hebben een goed ontwikkeld reukvermogen en ze kunnen meteen al proeven. Ze houden meer van zoet dan van zuur. Baby's onderscheiden geuren en kunnen lichaamsgeuren herkennen.
4. Voelen: een baby kan een verandering in temperatuur voelen. De tepel is warmer dan de rest van het lichaam, zo kan een baby de tepel vinden. Een baby is heel gevoelig voor aanrakingen en geniet van huidcontact. Zijn lippen en mond zijn bijzonder tastgevoelig. De mond is een belangrijk zintuig bij het voelen, ontdekken en onderzoeken.

Motorische ontwikkeling

De eerste twee mijlpalen in de motorische ontwikkeling zijn het hoofd omhoog houden en naar iets grijpen. Zo ontwikkelt zich de grove en fijne motoriek.

1. Grote motoriek (beheersen grove spieren): zitten, kruipen, staan, lopen (grote bewegingen);
2. Fijne motoriek: kleine bewegingen van de spieren die nodig zijn om iets te pakken, vast te houden.

Stapjes: rollen van rug naar buik en terug... zitten met steun... alleen zitten... staan met hulp... kruipen.. lopen aan de hand... zichzelf optrekken... alleen staan... lopen.

Verstandelijke ontwikkeling

Het is van belang veel te praten tegen een kind. Ook al krijg je nog geen antwoord en begrijpt het niet wat er wordt gezegd, een kind hoort wel dat je iets zegt en hoe je iets zegt. Baby's willen graag alles oefenen en leren. Dat doen ze vooral door nadoen en imiteren. Een baby zal snel gaan terug babbelen.

Op de groep praten en zingen we veel met de baby's. Ook juist tijdens de verschoningsmomenten is er even intensief contact met de baby's. In de eerste zes weken is huilen het enige geluid dat uw kind zal maken. Dit is naast communicatie ook een manier om controle te krijgen over spieren in tong, lippen en gehemelte. Daarna gaat een baby de eerste geluidje maken en gaat hij oefenen met klanken. Een baby zal reageren op verschillend taalgebruik door te lachen of te huilen. Een baby leert al veel over taal, nog voordat hij kan praten!

Het eerste woord dat in vrijwel alle talen wordt geleerd is mama. Omdat dit de eerste duidelijke klankcombinatie is die een baby maakt, is dat het woord voor moeder geworden. Rond de eerste verjaardag klinkt naast 'mama' het eerste andere woordje.

Sociaal emotionele ontwikkeling

In de eerste weken na de geboorte laat een baby 'schijn-glimlachjes' zien. Dit gebeurt meestal in zijn slaap of als een baby slaperig is. Tussen vier en tien weken begint een baby wel te glimlachen, omdat hij gaat reageren op iets wat in zijn omgeving hoort. Pas daarna is er sprake van een 'sociale glimlach': als reactie op contact met een ander. Dit heeft ook te maken met het feit dat een baby vanaf deze leeftijd steeds beter kan zien en zijn blik kan richten.

Vanaf twee maanden raakt een baby steeds meer geïnteresseerd in zijn omgeving. Een baby maakt in de eerste maanden geen verschil in personen: hij lacht tegen iedereen die hij ziet en tegen hem praat. Vanaf een maand of zes lacht een baby alleen nog tegen mensen die hem vertrouwd zijn.

Het belangrijkste wat we in het eerste jaar voor een kind doen, is ervoor zorgen dat het kind de wereld waarin hij leeft kan zien als een veilig oord. Daarvoor is voorspelbaarheid nodig, en een begripvolle houding van onze pedagogisch medewerkers. Hierbij zijn we gevoelig voor de signalen van de baby.

Eenkennigheid

Vanaf een maand of acht leert een baby het verschil tussen mensen te zien. Wanneer een baby iemand anders ziet dan zijn vertrouwde personen, kan hij angstig worden. Op deze leeftijd worden sommige kinderen bang als een vreemde naar hen kijkt. Ook bij mensen die ze wel kennen kan dit gebeuren. Een kind wordt eenkennig: hij wil slechts één persoon kennen. Als reactie klampt hij zich aan de ouders vast, kijkt weg of gaat hartverscheurend huilen. Indien dit het geval is maken de pedagogisch medewerkers hierover duidelijke afspraken met de ouders. Door steeds op dezelfde manier afscheid te nemen van een kind en het niet te lang te laten duren, wordt het op den duur

Tot slot...

De nieuwe wereld met al zijn uitdagingen is voor je baby erg interessant, maar tegelijkertijd heeft je baby veel behoefte aan een vertrouwde en voorspelbare omgeving waarin veel dingen iedere keer weer gelijk zijn. Vandaar dat wij erg vast houden aan rituelen die iedere dag terug komen of zullen we spelletjes eindeloos herhalen.

Peuter-ontwikkeling (1,5 - 4 jaar)

Om te beginnen...

Na de eerste verjaardag van een kind, is hij een dreumes en wordt hij steeds minder afhankelijk van de constante zorg van zijn of haar verzorger. Hij gaat steeds beter lopen en gaat zelf op onderzoek uit. De drang tot ontdekken zal het steeds vaker winnen van zijn behoefte om bij de verzorger te zijn en in de buurt te blijven. Vanaf ongeveer anderhalf jaar wordt een kind peuter. Het kind ervaart dat hij of zij een eigen persoon is en ontwikkelt een eigen wil. Het omgaan met het kind komt steeds meer in het teken te staan van opvoeding naast de verzorging.

Middelpunt van de wereld

Een peuter is heel trots op zichzelf en denkt dat de wereld om hem draait. Het hoort bij de normale ontwikkeling dat een peuter verwacht dat alle aandacht op hem gericht is. Hij eist alle aandacht op, van iedereen, en overal. Een peuter kan er niet goed tegen wanneer de verzorger met andere dingen bezig bent. Hij gaat op allerlei manieren aandacht trekken en begrijpt niet dat verzorgers ook nog andere dingen te doen hebben dan constant met hem bezig zijn. Een peuter kan erg kwaad worden wanneer je hem geen aandacht geeft.

Verstandelijke ontwikkeling

In het tweede levensjaar leert het kind dat hij zelf iets teweeg brengt. Dit is een stap in de richting van geloof in eigen kunnen. Een dreumes kan kleine opdrachtjes uitvoeren en geniet van complimentjes. Dit is ook belangrijk voor later op school.

Op deze leeftijd gebruikt hij de dingen zoals ze bedoeld zijn; haarborstel voor je haar, een bal om te rollen en tegenaan te schoppen en met een auto doe je rijspelletjes.

Een peuter kan nog niet zo goed denken en denkt op een 'peutermanier'. Herinneringen, fantasie en werkelijkheid lopen door elkaar heen; er is sprake van magisch denken. In deze fase gelooft een peuter dat wat hij denkt ook echt gebeurt. Soms kan dat een peuter bang maken en is de oorzaak van de angst moeilijk te achterhalen. Wij nemen hierbij in ieder geval de angst wél serieus! Samen proberen we erover te praten. Als een peuter leert angsten de baas te zijn, heeft hij daar zijn hele leven wat aan.

Motorische ontwikkeling

Leren lopen en praten zijn twee grote en belangrijke ontwikkelingen. Daarna leert een kind een bal weg schoppen, springen, rennen en een bal gooien. Alle kinderen hebben hun eigen tempo waarin zij zich ontwikkelen.

Vanaf de eerste verjaardag gaat het hoofd van een kind in verhouding tot het lichaam kleiner lijken en begint er iets van een hals te ontstaan. De armen en benen groeien nu veel sneller dan de romp. Baby vet verdwijnt. Vanaf anderhalf jaar kun je zien dat de ontwikkeling van de fijne bewegingen een spurt neemt. Nu hij het lopen onder de knie heeft gaat hij zich meer richten op details. Hij zal leren drinken uit een beker en deze met twee handjes vastpakken. Hij gaat leren eten met een lepel en deze zelf naar zijn mond brengen. Draaien is een moeilijke beweging om te leren. Een kind leert dit door bladzijden in een boek om te slaan en dat gaat steeds gemakkelijker. Met behulp van de peutergym proberen we de peuter hier spelenderwijs in te ondersteunen en uit te dagen.

Zintuigen

Een peuter heeft nog weinig oog voor detail, hij kan zich richten op één ding/detail. Geluiden kunnen op hem afkomen als een onherkenbare massa. Op sommige momenten kan dit een peuter bang maken. Onze medewerkers zullen hem hierin begeleiden en

ondersteunen, om hem zo te laten ervaren dat hij hiervoor niet bang hoeft te zijn. Een kind gaat eetbare-en niet-eetbare (bijvoorbeeld zand) dingen proeven. Onze medewerkers zien hier in deze leeftijdsfase erg alert op. Alle giftige materialen zijn volgens het protocol veilig weggestopt

Taalontwikkeling

Wanneer men tevreden en enthousiast reageren op de eerste woordjes van een kind, spoort dit het kind aan om nog meer dingen te zeggen of te herhalen. Na mama en papa zullen eerste woorden vooral namen van dieren en klanken zijn zoals dada en tuut tuut. Na de leeftijd van achttien maanden kunnen sommige peuters al kleine zinnnetjes zeggen. Peuters gaan ook meer en meer begrijpen wat er tegen hen wordt gezegd. Je merkt dit doordat je op vragen antwoord of een aansluitende reactie krijgt. Bijvoorbeeld een peuter die opstaat om een boekje te halen als de ouder daar om vraagt. Met namen op de peutergroep is ontzettend veel aandacht voor de taalontwikkeling. Alles wordt ondersteund met taal en we stimuleren de kinderen om zoveel mogelijk te praten en zinnen te leren.

Ook in de taalontwikkeling zijn veel onderlinge verschillen tussen kinderen. Deze verschillen zijn heel normaal. Als ouder mag je je wel zorgen maken wanneer je peuter van 2 nog helemaal niets zegt. Soms komt dit doordat een kind niet goed hoort. Wanneer wij twijfels over het gehoor of de taalontwikkeling hebben sturen we een kind door naar een huisarts, de GGD of de logopedist. In sommige gevallen kan een kind een VVE indicatie krijgen. Dan krijgt het kind extra taalaanbod en mag het extra dagen komen. De GGD bepaalt of een kind hiervoor in aanmerking komt.

Hechtingsproces

In het algemeen verloopt het hechtingsproces van een kind in fasen:

1. Eerste drie maanden: signalen die een baby uitzend zijn nog niet gericht op één iemand, een baby voelt zich één met zijn omgeving en maakt nog geen onderscheid tussen personen;
2. Drie – zes maanden: er ontstaat een begin van herkenning, de baby leert onderscheid maken in stemmen en gezichten. De meest lieve lachjes zijn voor zijn vaste verzorgers;
3. Vanaf ongeveer zes maanden: periode van nabijheid zoeken en scheidingsangst. Van groot belang in deze periode is dat een baby leert dat je weer terugkomt als je even weg bent geweest (bijvoorbeeld middels kiekeboe-spelletjes). Huilen bij het afscheid van een ouders is in deze periode heel normaal. We troosten de kinderen en meestal is het kind binnen een half uur naar afscheid van de ouders niet meer verdrietig. Wanneer dit toch langer het geval is, gaan we samen met ouders in gesprek om hier goede afspraken over te maken.
4. Ongeveer anderhalf jaar tot drie jaar: losmaken tot zelfstandigheid. Het kind gaat ontdekken dat hij zelf ook iemand is. Hij gaat ervaren dat hij zelf iemand anders is. Hij wordt zelfstandig en geniet van de vrijheid die het loslaten oplevert.
5. Ongeveer drie tot zes jaar: laatste fase van het hechtingsproces. Het kind leert dat hij zelf actief kan ingrijpen, dat hij creatief kan zijn en de wereld naar zijn hand kan zetten. Hij kan voor zichzelf opkomen. Hier spelen we op in door de kinderen ook op een creatieve manier zo veel mogelijk uit te dagendoor ze allerlei werkjes aan te bieden.

Kenmerkend voor peuters is dat ze alles zelf willen doen. Ze denken ook dat ze alles zelf kunnen! Aan de andere kant is er ook de behoefte aan vertrouwen, veiligheid en regelmaat. Hoe lastig het voor ouders ook is, het is eigenlijk heel dapper van een peuter

dat hij tegen de grote mensen in opstand komt. Maar 's avonds verdwijnt dat dappere gevoel. Dan kunnen er gedachten komen als... Wat gebeurt er als iemand boos op is, of helemaal verdwijnt? Bang zijn om alleen gelaten te worden is rond het vierde jaar het sterkst en wordt daarna langzaam minder. Onze medewerkers zijn hier alert op en zullen dit met de kinderen bespreekbaar maken en hen laten zien dat er niets gebeurt.

Koppig

Peuters willen zelf ontdekken en zelf doen. Maar soms willen ze iets doen wat niet mag of wat ze nog niet kunnen. Een peuter kan zich dan heel kwaad maken. Het is belangrijk dat de peuter de kans krijgt te vertellen wat hij wil of niet wil. Dit betekent niet dat hij zijn zin hoeft te krijgen. Wij stellen duidelijke regels en grenzen aan de kinderen, maar leggen het wel uit.

Koppig zijn is een normale stap in de ontwikkeling van een kind. Een koppige peuter heeft hierbij niet de bedoeling om iemand te pesten of dwars te zitten. Wij zien deze koppigheid dus niet als strijd en gaan deze ook niet aan. We bieden ze veilige grenzen en regels waarbinnen we altijd proberen mee te bewegen met de kinderen.

Driftig

Peuters hebben weinig geduld. Als iets niet meteen lukt, of niet meteen mag, wordt hij dikwijls erg boos. Peuters kunnen deze boosheid nog niet onder controle houden. Een peuter wordt overspoeld door een boze bui en kan dit moeilijk zelf stoppen. Dit lijkt vaak een overdreven reactie, maar de peuter kan er niet meteen iets aan doen en doet het niet met opzet. Wij helpen deze lichaamstaal met woorden vertalen voor een kind. Zo wordt het kind geholpen gevoelens te verwoorden. We blijven hierbij rustig en worden niet boos op een kind.

Zindelijk worden

Sommige kinderen zijn zindelijk als ze 2 jaar zijn, andere kinderen dragen nog een luier op 4-jarige leeftijd. Kinderen worden gemiddeld tussen hun tweede en vierde levensjaar zindelijk. Doorgaans zijn kinderen zindelijk wanneer zij naar de basisschool gaan. We kunnen kinderen niet zindelijk maken, we kunnen het kind wel helpen zindelijk te worden. We wachten hierbij totdat het kind of de ouder aangeeft dat het kind hier klaar voor is. Als bijvoorbeeld de luier langere tijd droog is, kan dit een teken zijn dat we kunnen starten met een zindelijkheidsstraining. We hebben hiervoor een beloningskaart. Ook zijn onze toiletten qua hoogte afgestemd op de lengte van de kinderen. Een kind dat overdag droog is, kan in bed toch nog een luier nodig hebben. Hierin overleggen we altijd met de ouders. Meestal wordt een kind ook 's nachts vanzelf droog.

Slapen

Als een kind rond twee jaar is komt er vaak opeens een moment dat hij niet meer naar bed wil. Het feit dat een peuter in deze periode zijn eigen willetje ontdekt maakt het er niet gemakkelijker op. Hij gaat hier ook mee experimenteren als hij naar bed moet. We kunnen een kind niet dwingen te gaan slapen, wel bepalen we wanneer hij naar bed gaat en dat hij daar in moet blijven: wakker liggen mag best, er uit komen niet! Wanneer een kind hierbij langer dan een half uur huilt zullen we hem niet huilend in zijn kamer laten liggen. Verder kan een peuter last hebben van angsten (krokodillen onder het bed), kan scheidingsangst meespelen, krijgt een peuter mogelijk nog wat (pijnlijke) kiezen, wordt hij wel eens tussendoor wakker, komt hij uit bed of roept steeds om een glaasje water... Kortom het slapen van peuters kan een veelbewogen beeld opleveren. Wij werken hierbij met een vast ritueel. Na het middag eten worden de kinderen

verschoond of gaan ze naar de wc. Daarna gaan de meeste kinderen naar bed. Uiteraard mogen ze hierbij een knuffeltje of een speen mee. Dit is altijd in overleg met ouders.

Spelen

Samen spelen de kinderen leren bij ons om samen te spelen met de andere kinderen of met de leidsters. Ook leren ze alleen te spelen. Samen met Kindcentrum De Bolster is er een doorgaande leer en ontwikkelingslijn op het gebied van spelontwikkeling.

Imitatiespelletjes en meehelpen zijn favoriete bezigheden op deze leeftijd. Hij helpt graag mee en doet alles na wat iemand anders doet.

Dreumesen en peuters zijn zeer geïnteresseerd in andere kinderen. Ze spelen naast elkaar, maar kijken wel naar elkaar. Samen spelen met andere kinderen van dezelfde leeftijd is nog moeilijk. Een kind is nog erg op zichzelf gericht en vindt het moeilijk een ander kind met zijn speelgoed te zien spelen. Op deze leeftijd zijn ze nog niet in staat rekening te houden met elkaar of een plotseling opkomende behoefte uit te stellen.

3. Werkplan verticale groep:

Op KDV De Rode Bank werken we met 3 verticale groepen. Deze groepen zijn open van 7.00 uur tot 19.00 uur. Deze groep bestaat uit kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Per dag komen er maximaal 12 kinderen per groep. Gedurende een dagdeel kan het voorkomen dat er kinderen uit de groep gehaald worden en een dagdeel op de peutergroep verblijven, of een andere gezamenlijke activiteit doen. Incidenteel kunnen (een gedeelte van) de 3 verticale groepen worden samengevoegd. Uitgangspunt voor de verticale groepen is dat de groepen zo min mogelijk wisselen van samenstelling. Dit zorgt voor een gevoel van veiligheid en vertrouwdheid bij u en uw kind. Door de verschillende leeftijden in de groep leren de kinderen van en met elkaar. Elk kind is een keer de jongste en een keer de oudste.

Aanpak

Eten en drinken

De eet- en drinkmomenten zijn bij ons zoveel mogelijk gezamenlijk.

De kinderen krijgen 's ochtends fruit, tussen de middag brood en 's middags iets kleins, bijvoorbeeld een cracker of een koekje. De kinderen krijgen op deze momenten ook iets te drinken. Baby's krijgen op hun eigen tijd de fles of het fruithapje. Het eten en drinken wordt volgens de behoefte van het kind aangeboden. Wij stimuleren de kinderen om gezond en verantwoord te eten en te drinken.

Wij hanteren o.a. de volgende afspraken en aandachtspunten rondom de eet-en drinkmomenten:

- we zingen eerst voordat we gaan eten/drinken;
- we laten de kinderen zelf het broodbeleg kiezen;
- we zorgen voor een gezellige sfeer tijdens het eten.

Tevens bestaat er 's avonds de mogelijkheid voor uw kind om warm te eten in een kleine, maar gezellige setting tegen een geringe vergoeding (zie warme maaltijd service).

Leeftijdgenootjes

Kinderen trekken automatisch naar hun leeftijdgenootjes; ze zoeken elkaar op. Wij stellen de kinderen hiertoe in de gelegenheid. Niet alleen binnen de eigen groep, maar ook door ze in contact te brengen met leeftijdgenootjes van andere groepen. Dit kan zijn op momenten dat de kinderen gezamenlijk in de centrale hal of buiten spelen, maar ook in het kader van VVE-activiteiten.

Thema's

Vele activiteiten (zoals lezen, knutselen, spel) zullen in het teken staan van een thema. Dit thema wordt afgestemd op de thema's op (school) de Bolster. Thema's die bijvoorbeeld aanbod kunnen komen zijn; Een nieuwe baby, brandweer, herfst, winter, zomer, naar school, Kerst, Sinterklaas, carnaval enz. ....

Doelgericht werken

Een heel aantal van onze pedagogisch medewerkers zijn VVE gecertificeerd. We vinden het belangrijk om ook op het KDV doelbewust te werken. Hierbij proberen we een doorgaande lijn vanuit de peutergroep en ook de kleutergroepen van de nabijgelegen basisschool de Bolster te creëren. Dat betekent dat we per thema doelen vastleggen die we met de kinderen willen behalen. Deze doelen worden spelenderwijs binnen het thema op de verschillende ontwikkelingsgebieden aangeboden en daarna door de pedagogisch medewerkers geobserveerd en geëvalueerd. Hierbij maken we gebruik van de ontwikkelingsdoelen vanuit de Pravoo.

Activiteiten

Elke dag dezelfde regelmaat is voor de kinderen duidelijk en prettig. Kinderen weten op deze manier goed waar zij aan toe zijn. Wij proberen naast de steeds terugkomende activiteiten ook plaats te maken voor nieuwe, afwisselende, uitdagende én doelgerichte activiteiten binnen het thema, waarvan we natuurlijk ook veel buiten zijn. De meeste activiteiten vinden plaats in het gebouw van KDV De Rode Bank. Tevens kan er bij bepaalde activiteiten gebruik gemaakt worden van de naastgelegen school (KBS) de Bolster.

De activiteiten die wij bieden, zijn over het algemeen gericht op kleine groepjes van zo'n vier tot zes kinderen. Activiteiten met de gehele groep organiseren wij op feestelijke momenten, zoals een verjaardag, Sinterklaas, of bij een ander groot feest. Wij bieden een zo breed mogelijk activiteiten aanbod aan, zodat een kind ook andere interesses leert ontwikkelen. Wij bieden de kinderen zoveel mogelijk variatie aan in activiteiten, maar stellen de kinderen ook in de gelegenheid om veel vrij te spelen.

Op KDV De Rode Bank wordt er ook jaarlijks feest gevierd. Hierbij worden ook de ouders en de oudercommissie ingeschakeld. Ook worden de gebruikelijke feesten gevierd, zoals: Pasen, Kerst en Sinterklaas. Hoe uitbundig iets wordt gevierd, hangt af van de samenstelling van de groep. Zijn er veel kleintjes, dan wordt het wat rustiger gevierd.

Soms vinden er uitstapjes plaats met de kinderen. Eén of twee kinderen worden bijvoorbeeld meegenomen wanneer er boodschappen gedaan worden, of zomaar om een wandeling te maken. Of wij gaan wandelen, dat hangt ook af van het aantal kinderen die aanwezig zijn en van hun leeftijd. Een geliefd uitstapje is de speeltuin of naar de markt.

De verjaardag van ieder kind wordt gevierd. Dit kan samen met de ouders, maar hoeft niet. De groep en een stoel worden versierd. Er wordt een verjaardagsmuts gemaakt en er worden verjaardagsliedjes gezongen. Er kan door het kind worden getrakteerd, maar liever niet teveel snoep. Voor ideeën over gezonde traktaties kunnen ouders terecht bij de pedagogisch medewerkers. Wanneer ouders niet bij de verjaardag van hun kind aanwezig kunnen zijn, kunnen er op verzoek foto's worden gemaakt. Er mogen in het belang van de privacy geen video-opnames worden gemaakt.

Dagprogramma verticale groep:

Het dagritme is een uitgangspunt. Natuurlijk is het mogelijk dat er van het ritme afgeweken wordt, als blijkt dat het niet aansluit op het ritme van thuis. Dit bekijken we per kind. Ook kan het door activiteiten in een groep voorkomen, dat van het dagritme wordt afgeweken. Dit zal vaker incidenteel zijn dan met regelmaat; dit om de structuur van de dag zoveel mogelijk vast te houden. Dit geeft rust aan de kinderen.

Voor de baby's geldt dat zij zoveel mogelijk het dagritme van thuis volgen voor wat betreft het eten, drinken, spelen en slapen. De dreumesen volgen al wat meer het dagritme van de groep, het (mogelijk) individuele slaappatroon uitgezonderd. Van de peuters wordt verwacht dat zij het dagritme van de groep in zijn geheel volgen. Het slapen van de kinderen is afhankelijk van de behoefte van het kind en de wensen van de ouders.

- 07.00 uur tot 09.00 uur:** De kinderen worden gebracht, er is tijd voor vrij spelen. Contactmoment pedagogisch medewerkers met ouders/verzorgers.
- 09.30 uur tot 10.15 uur:** Gezamenlijk drinken, iets te eten, tijd voor liedjes of verhaaltjes.
- 10.30 uur tot 11.30 uur:** Een activiteit, bijv. knutselen, muziek, buiten spelen, wandelen, e.d.
- 11.45 uur tot 12.30 uur:** Gezamenlijk lunchen.
- 12.45 uur tot 13.15 uur:** De kinderen die een halve dag komen, worden opgehaald of gebracht.
- 13.00 uur tot 14.30 uur:** Slapen/rustige activiteit.
- 14.45 uur tot 15.15 uur:** Gezamenlijk drinken, iets te eten, tijd voor liedjes of verhaaltjes.
- 15.15 uur tot 16.30 uur:** Een activiteit, daarna nog gezamenlijk drinken, iets te eten
- 16.30 uur tot 19.00 uur:** De kinderen worden opgehaald/rustige activiteit. Contactmoment pedagogisch medewerkers met ouders/verzorgers.
- 17.00 uur tot 19.00 uur:** De mogelijkheid voor sommige kinderen voor een warme maaltijd, dessert en drinken. Kinderen worden opgehaald of worden evt. naar bed gebracht.

Beroepskracht-kindratio (BKR)

Het beroepskracht-kindratio (BKR) geeft aan hoeveel pedagogisch medewerkers aanwezig moeten zijn ten opzichte van het aantal kinderen per groep. KDV De Rode Bank voldoet aan deze wettelijke eisen. Per 1 januari 2018 is er vanuit de wet Innovatie en Kwaliteit in Kinderopvang (IKK) een regeling opgesteld om van dit BKR af te wijken. Voor KDV De Rode Bank geldt dit op de volgende (pauze)tijden: tussen 7:30-8:30 uur, tussen 13.00 en 14.00 uur en tussen 17:30-18:30 uur.

Achterwacht

Op alle dagen zijn er minimaal 2 personen in het gebouw aanwezig tot sluitingstijd. Mocht er zich een calamiteit voordoen na 17.30 uur, dan geldt de volgende achterwacht:

1. Audrey Jansen (directie)
2. Jurgen Bruggeman (directie)

De telefoonnummers van de betreffende personen zijn bekend bij alle personeelsleden. Het principe achterwacht wordt jaarlijks besproken in de teamvergadering van november.

Het vierogenprincipe

Vanaf 1 juli 2013 geldt het vierogenprincipe binnen de kinderopvang. Dit principe houdt in dat op elke moment een volwassene moet kunnen meekijken of –luisteren met een beroepskracht. Een beroepskracht mag nog steeds alleen op de groep staan, zolang maar op elk moment een volwassene de mogelijkheid heeft om mee te kijken of luisteren. Binnen de Rode Bank hebben alle ruimtes een open karakter, door het gebruik van veel ramen. De verschoningsruimte is toegankelijk voor alle groepen, open en daardoor overzichtelijk. De slaapkamers hebben een doorkijk-raam in de deur. Daarnaast zijn communicatie en het pedagogisch beleid vaste onderdelen tijdens alle teamvergaderingen.

Wennen

Voordat uw kind start op De Rode Bank, is er de mogelijkheid om het kind te laten wennen op de groep. Hierover worden tijdens het kennismakingsgesprek afspraken over gemaakt. Zie het huishoudelijk reglement voor de voorwaarden.

Beleid t.a.v. extra dagdelen

Het is mogelijk om extra dagdelen af te nemen. Dit kan worden aangevraagd via de ouderapp en wordt toegestaan naar gelang er plek is. De precieze afspraken en voorwaarden staan beschreven in het huishoudelijk reglement.

Vakantieopvang:

Tijdens de vakantieopvang zal het bovenstaand dagprogramma zoveel mogelijk worden aangehouden vanwege de voorspelbaarheid en veiligheid voor kinderen. Wel kunnen er gedurende vakantie andersoortige activiteiten georganiseerd worden in samenwerking met andere organisaties en verenigingen in en om Raalte

5. Extra's van KDV de Rode Bank

Bij ons draait álles om kinderen. We omringen uw kind met alle enthousiasme, zorg, deskundigheid en aandacht die we in huis hebben. Vandaar dat we meer te bieden hebben dan alleen opvang. KDV De Rode Bank denkt ook mee met u als ouder. Vandaar dat we onder andere de volgende extra's hebben te bieden:

Warme-maaltijd-service

De warme-maaltijd-service is ideaal voor ouders die wat langer doorwerken. Het grootste voordeel is dat het spitsuur thuis geen stressmoment meer is. Uw kind eet bij ons goed en verantwoord. En vooral: op tijd. Om half zes hebben de kinderen op KDV De Rode Bank gegeten en begint er een rustige avond. Met alle tijd om thuis nog even lekker te spelen. En de oudere kinderen? Die kunnen meteen door naar de sportclub of muziekles. Vol energie om leuke dingen te doen.

Tijdens de warme maaltijd op KDV De Rode Bank zitten de kinderen aan een gezellig gedekte tafel in een aparte ruimte. We nemen echt even de tijd. En de kinderen leren ook nog eens van elkaar. Voor u het weet, zit de tafel vol culinaire fijnproevers.

Ontbijtservice

Fris gewassen? Klaar voor de dag? Met de ontbijtservice van KDV De Rode Bank begint uw kind de dag gezond. Tussen half acht en kwart over acht is het tijd voor een lekker ontbijtje voor alle kinderen vanaf 1 jaar die zelfstandig een broodmaaltijd kunnen eten.

De kinderen ontbijten samen aan een gezellige, gedekte tafel. In een ontspannen, huiselijke sfeer. Wij zorgen voor brood, gezond beleg en drinken. Zo doet uw kind voldoende energie op voor een actieve dag. Op school of op KDV De Rode Bank.